

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 605/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ludmilou Raffáčovou, Nerudova 6, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 172/2018 z 21. marca 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 12/2020 z 10. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil jednému zo všeobecných súdov na ďalšie konanie a priznal tiež sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) sa žalobcovia v prvom a druhom rade žalobou podanou proti pôvodným žalovaným (právnym predchodcom sťažovateľa) domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi špecifikovaných sporných nehnuteľností (zastavaných plôch a nádvorí), kde svoj nárok odôvodňovali poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 SŽ 100/98 z 28. januára 1999, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky z 10. júna 1998 o udelení príklepu k špecifikovaným nehnuteľnostiam, čím vznikla na strane vydražiteľa povinnosť vrátiť vydražené nehnuteľnosti povinnému (teda žalobcom), avšak vydražiteľ napriek tomu, že o uvedenej okolnosti vedel, previedol dotknuté nehnuteľnosti na tretie osoby, pričom súčasným vlastníkom týchto nehnuteľností je sťažovateľ. Okresný súd rozsudkom z 5. decembra 2014 žalobe v zmysle žalobného petitu vyhovel, na základe odvolania pôvodných žalovaných však bolo toto prvostupňové rozhodnutie uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 9. apríla 2015 zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie. Okresný súd v poradí svojím druhým rozsudkom z 3. septembra 2015 žalobu žalobcov zamietol, pričom o odvolaní žalobcov krajský súd rozsudkom z 18. februára 2016 rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. Dovolanie žalobcov podané proti uvedenému odvolaciemu rozhodnutiu krajského súdu bolo uznesením najvyššieho súdu z 12. júla 2017 odmietnuté. Žalobcovia podali proti odvolaciemu rozhodnutiu krajského súdu z 18. februára 2016 ústavnú sťažnosť, na základe ktorej ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 60/2018 z 22. mája 2018 konštatoval porušenie špecifikovaných práv žalobcov uvedeným rozsudkom krajského súdu a toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie. V priebehu odvolacieho konania uznesením krajského súdu zo 6. decembra 2018 došlo k zmene na strane žalovaných tak, že do konania namiesto pôvodných žalovaných vstúpil ako žalovaný sťažovateľ. Krajský súd následne rozsudkom č. k. 9 Co 172/2018 z 21. marca 2019 (ďalej len „namietaný rozsudok“) zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu z 3. septembra 2015 tak, že určil, že žalobca v prvom rade a žalobkyňa v druhom rade sú podielovými spoluvlastníkmi špecifikovaných nehnuteľností. Dovolanie sťažovateľa, ktorým napadol namietaný rozsudok krajského súdu, bolo odmietnuté uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 12/2020 z 10. decembra 2020 (ďalej len „namietané uznesenie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že v jeho veci krajský súd namietaným rozsudkom zmenil prvostupňový rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby bez toho, aby zopakoval dokazovanie a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Ústavnému súdu predkladá svoj právny názor, že jeho právny predchodca mohol v postavení vydražiteľa v dražbe vykonávanej Daňovým úradom Žilina nadobudnúť vlastnícke právo k predmetu dražby za predpokladu, že bola zachovaná bežná (obvyklá) opatrosť vydražiteľa. Podľa jeho vyjadrenia právny predchodca sťažovateľa – vydražiteľ (špecifikovaná obchodná spoločnosť) nemal jediný dôvod sa domnievať, že sa nemôže

stať vlastníkom predmetu dražby, a v takom prípade je potrebné jeho dobrú vieru chrániť. Sťažovateľ dôvodí, že opakovane v konaní vznášal námietku svojej dobrej viery, konajúce súdy jej však nevenovali absolútne žiadnu pozornosť, navyše postupovali v úplnom rozpore s platným právnym poriadkom, keď právnym predchodcom sťažovateľa a napokon aj jemu samotnému vytýkali nesplnenie povinnosti plynúcej z § 871 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“), podľa ktorého „Ak sa zruší rozhodnutie o udelení príklepu alebo ak vydražiteľ v určenej lehote nezaplatil najvyššie podanie, je povinný vydraženú vec vrátiť, vydať všetky prírastky, úžitky a nahradiť škodu, ktorá vznikla na vydraženej nehnuteľnosti.“. Sťažovateľ uvádza, že išlo o ustanovenie predmetného zákona účinné až „*post factum*“ od 1. septembra 1999, ktoré sa tak na vykonanú dražbu nevzťahovalo.

4. Sťažovateľ dôvodí, že krajský súd, ako aj najvyšší súd v označených konaniach neposkytli sťažovateľovi ani minimálnu mieru právnej istoty, odmietli sa zaoberať primárnou otázkou dobromyseľnosti právneho predchodcu sťažovateľa ako úspešného účastníka dražby, ktorá otázka, resp. jej zodpovedanie predstavovalo podľa sťažovateľa skutkovú okolnosť významnú pre právne posúdenie veci. Navyše, konajúci súd podľa sťažovateľa vec právne posúdil podľa takeého ustanovenia zákona, ktoré v čase vykonania dražby, ale aj vynesenia rozhodnutia o zrušení príklepu ani neexistovalo. Sťažovateľ dodáva, že v dovolacom konaní uplatnil svoje námietky v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, avšak najvyšší súd tieto námietky odmietol s tvrdením, že odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu je dostatočné s tým, že krajský súd nebol povinný odpovedať na všetky nastolené otázky, ale len na tie podstatné. Je toho názoru, že sa najvyšší súd v skutočnosti uplatnenými dovolacími dôvodmi nezaoberal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o arbitrárnosti oboch namietaných rozhodnutí, keď podľa názoru sťažovateľa nebola zo strany krajského súdu v namietanom rozsudku vyriešená otázka relevantná pre posúdenie jeho veci, a to otázka dobromyseľnosti právneho predchodcu sťažovateľa ako úspešného účastníka dražby, a keď krajský súd podľa tvrdenia sťažovateľa aplikáciou v relevantnom čase neúčinného ustanovenia zákona porušil ústavný zákaz retroaktivity právnej normy. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd s prednesenými dovolacími námietkami sťažovateľa o nedostatkoch odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu nevysporiadal.

6. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd konštatuje neprípustnosť ústavnej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (čl. 127 ods. 1 ústavy). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd preskúmava len tie rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré nepreskúmava iný súd. Sťažovateľ mal

právo napadnúť rozsudok krajského súdu dovolaním, ktoré aj podal, a najvyšší súd o ňom rozhodol. Aj keď forma rozhodnutia najvyššieho súdu (uznesenie o odmietnutí dovolania) môže evokovať záver o nepreskúmaní dovolania, z odôvodnenia dovolacieho uznesenia vyplýva, že ide o rozhodnutie kvázimeritórne, tzn. napriek procesnej povahe výroku je výsledkom preskúmania dovolacích námietok sťažovateľa. V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo preveriť, či právny názor najvyššieho súdu o potrebe odmietnuť dovolanie je opodstatnený. Dovolací súd sa so závermi odvolacieho súdu stotožnil. Napriek (v predchádzajúcom bode odôvodnenému) odmietnutiu ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu preto ústavný súd preskúmal aj rozsudok krajského súdu.

8. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom namietaného rozsudku krajského súdu, aby posúdil, či krajský súd náležite zodpovedal relevantné otázky formulované sťažovateľom v dovolaní, a súčasne, či výklad súdom aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu, teda či je odmietnutie dovolania najvyšším súdom ústavnoprávne akceptovateľné.

9. Krajský súd poukázal v namietanom rozsudku na doterajší priebeh konania, z ktorého vyplynulo, že v prejednávanej veci išlo výlučne o bezprostredné právne posúdenie dobromyseľnosti sťažovateľa a jeho právnych predchodcov ako nadobúdateľov sporných nehnuteľností po tom, čo rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 7 SŽ 100/98 z 28. januára 1999 bolo zrušené rozhodnutie Ústredného daňového riaditeľstva Slovenskej republiky z 10. júna 1998 o príklepe na nehnuteľnú vec a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd uviedol, že podľa tvrdenia žalobcov vydražiteľ (špecifikovaná obchodná spoločnosť) o tejto skutočnosti vedel a aj napriek tomu previedol nehnuteľnosti na tretie osoby, pričom v priebehu odvolacieho konania došlo k ďalšiemu prevodu sporných nehnuteľností na sťažovateľa, ktorý prostredníctvom svojho právneho zástupcu poukazoval na to, že nehnuteľnosti nadobudol od pôvodných žalovaných ako vlastníkov, a preto v žiadnom prípade nemožno pochybovať o jeho dobromyseľnosti. Krajský súd interpretoval, že s poukazom na uvedené skutočnosti bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou, ktorý z princípov ovládajúcich nadobudnutie vlastníckeho práva má v posudzovanej veci prednosť, t. j. či ide o princíp ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere alebo princíp, podľa ktorého nikto nemôže previesť na iného viac práv, než má. Krajský súd pokračoval vo výklade a vysvetlil, že koncepcia právnej domnienky dobromyseľnosti je spojená so zachovávaním náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, pričom k nadobudaniu vlastníckeho práva prostredníctvom ochrany dobrej viery nadobúdateľa môže dochádzať len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zřejmé, že nadobúdateľ je dobromyseľný, pričom dobrá viera musí byť hodnotená veľmi prísne a poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa zároveň s prihliadnutím na individuálne okolnosti musí javiť ako spravodlivé. V nadväznosti na prezentovanú interpretáciu poukázal krajský súd na konkrétne skutkové okolnosti prejednávanej veci, kde upozornil aj na príbuzenské vzťahy nadobúdateľov

a konštatoval, že dospel k presvedčeniu, že sťažovateľ nemohol byť pri nadobúdaní vlastníckeho práva dobromyseľný, keďže mal vedomosť o dlhotrvajúcich prebiehajúcich súdnych konaniach. Krajský súd prezentoval zistený skutkový stav, z ktorého vyplynulo, že právny predchodca sťažovateľa [REDAKOVANÉ] odkúpil sporné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou z 5. februára 2001, aj keď ako konateľ vydražiteľa (špecifikovanej obchodnej spoločnosti) vedel o zrušení rozhodnutia o udelení príklepu, keďže mu to bolo oznámené prostredníctvom príslušného daňového úradu, krajský súd súčasne poznamenal, že menovaný ako konateľ vydražiteľa uvedené nehnuteľnosti najprv previedol na [REDAKOVANÉ] s manželkou a následne ich odkúpil. Krajský súd uzavrel, že zistený skutkový stav ho vedie k záveru, že v posudzovanom prípade išlo o špekulatívne prevody s účelom zmať vydanie nehnuteľností žalobcom, kde takýto postup nemôže požívať zákonnú ochranu, lebo by to viedlo k nespravodlivému rozhodnutiu.

10. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením namietaného rozsudku krajského súdu konštatuje, že sa s tvrdeniami sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení predmetného rozhodnutia nemôže stotožniť. Na relevantnú právnu otázku, a to otázku posúdenia dobromyseľnosti sťažovateľa a jeho právnych predchodcov ako nadobúdateľov sporných nehnuteľností, zodpovedania ktorej sa sťažovateľ pred odvolacím súdom domáhal, bola totiž podľa názoru ústavného súdu sťažovateľovi poskytnutá celkom náležitá odpoveď, ktorá primárne zahŕňala výklad týkajúci sa koncepcie právnej domnienky dobromyseľnosti v kontexte nadobúdaní vlastníckeho práva a následne právne posúdenie opierajúce sa o zistený skutkový stav vyplývajúci z vykonaného dokazovania. Ústavný súd len v stručnosti zdôrazňuje, že výklad, ktorý krajský súd v namietanom rozsudku prezentoval, plne konvenuje právnomu názoru, ktorý už ústavný súd vyjadril vo svojom predchádzajúcom (už spomínanom) náleze č. k. III. ÚS 60/2018 z 22. mája 2018. Zistený skutkový stav, ktorý je podporený dokazovaním vykonaným v posudzovanej veci, celkom zjavne signalizuje, že prípad sťažovateľa nie je tým požadovaným, celkom výnimočným prípadom, v ktorom by bolo nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že bol sťažovateľ a jeho právni predchodcovia ako nadobúdatelia dobromyseľní. O pravom opaku svedčia okolnosti veci, ktoré jasne z vykonaného dokazovania vyplývajú. Konateľ vydražiteľa (špecifikovaná obchodná spoločnosť) totiž po tom, čo sa 29. januára 1999 preukázateľne dozvedel o rozhodnutí najvyššieho súdu z 28. januára 1999, ktorým bolo zrušené rozhodnutie príslušného daňového úradu o udelení príklepu k sporným nehnuteľnostiam, tieto nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy uzavretej tri dni na to (1. februára 1999) previedol na svojho blízkeho príbuzného (svojho brata) a jeho manželku, pričom všetky ďalšie nasledujúce prevody sa uskutočnili po príbuzenskej linke. Celkom právne irelevantný je aj argument sťažovateľa o tom, že § 871 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb. nadobudlo účinnosť až 1. septembra 1999, teda až po vydaní rozhodnutia najvyššieho súdu z 28. januára 1999, ktorým bolo zrušené rozhodnutie príslušného daňového úradu o udelení príklepu. Rozsudok, ktorým bolo zrušené rozhodnutie o udelení príklepu, má totiž za následok zánik vydražiteľových vlastníckych práv k vydraženej nehnuteľnosti, bez ohľadu na to, či existovalo alebo neexistovalo spomínané ustanovenie § 871 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb., keďže toto ustanovenie, tak ako vyplýva z jeho obsahu, rieši iba následky takéhoto zániku vlastníckych práv.

11. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd poskytol sťažovateľovi relevantné odpovede a potrebu odmietnuť dovolanie sťažovateľa odôvodnil dostatočne a ústavne konformným spôsobom. Ústavný súd preto vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu